

PAZITE!

na številko v oklepaju, ki se nahaja poleg vašega naslova, prileplite tega spodaj ali na ovitku, Ako (161) je številka, tedaj vam s prihodnjo številko našega lista pošete naročnina, Prosimo ponovite jo takoj.

Office: 2146 Blue Island Ave.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se".

Štev. (No.) 160.

Chicago, Ill., 4. oktobra (October), 1910.

Leto (Vol.) V.

Delavci!

Še sramota je, če delavec naroči časnik, ki nima unijske znamke, če podpira list, katerega gospodar je tako lakomen ameriških delavcev, da stavec in drugim svojim delavcem v tiskarni ne prizna poštnih unijske plače.

Lastnik lista, ki nima na svojem listu unijske znamke, pa se delavcem laska kot zagovornik delavskih pravic, je navaden hinavec, kateremu je njegov denarni mošnjček bog — vsega močnejši bog, delavec pa navaden in brezpraven suženj, ki nima pravice brez dovoljenja delodajalca niti besedice v obrambo svojih koristi.

Še večja sramota je, če unijski delavec podpira tak list. Lastnik lista je odločen nasprotnik delavske unije; svoje vslužbenec smatra za kulije, ki imajo delati in bogati, zahvaliti se za vsako obrano kočice, katero jim lastnik lista milostno vrže pred nože.

Unijski delavec pa dobiva unijsko plačo, ima unijski delavni čas in druge ugodnosti, ki so jih delavci v strokovni organizaciji izvojevali od trdosrednjih delodajalcev. In delavec, ki si je priboril potom boja vse te ugodnosti, ki se je prepričal, da v slogi je moč, naroči skebski list (list brez unijske znamke) napade zavratno svoje tovariše — delavce v tiskarni s tem, ker z naročnino podpira gmotno izdajatelja skebskega lista, da mu ni treba priznati unije v njegovi tiskarni.

Ako to ni sramota za vsakega unijskega delavca, ki podpira neunijske delavcem sovražne liste, tedaj je težko povedati in raztolmačiti, kaj pomeni beseda: sramota.

Unijski delavec, ki se zaveda, kaj pomeni strokovna organizacija (unija), vrne takoj časnik, ako na njemu ni unijske zamke, s pripombo v posebnem listu: "Kedar bodete tiskali list v unijski tiskarni, ali če bodete v svoji tiskarni priznali strokovno organizacijo (unijo) črkostavcev in tiskarjev, mi pošiljajte zopet list. Dotlej ga pa čitajte vi."

Ali škandal je tudi, če delavec napram drugim svojim tovarišem bahato trdi, da je socialist, pa ni naročen na "Proletarca", na edini slovenski socialistični list v Ameriki. Ali ni sramota imenovati se socialist, pa ne jemati in čitati edinega slov. soc. glasila v Ameriki?

Well, poboljšajte se, ki se danes imenujete socialiste, pa še niste naročniki edinega slov. soc. lista v Ameriki.

Socialiste se imenujete, pa proti kapitalistični človeški družbi ste, ako že ne v resnici, vsaj v gostilni; ne storite pa nič, da bi vpropastila kapitalistična človeška družba. No, taki socialisti naj se gredo solit: Slabši so, kot unijski delavci, ki podpirajo skebske liste.

Kdo naj vrjame delavcu, ki trdi, da je socialist, pa ne čita socialističnih časnikov?

Kdo? K večjem kakšna prismoda! Kdor pa med prismodami trdi, da je socialist, je vseeno že gre v blaznico in noreem pripoveduje, kdo je.

Sodrugom, ki so v resnici sodrugi, čitajo socialistične časnike in so organizirani v soc. klubih, je priporočati, da z vso duševno silo vplivajo na druge, ki se le imenujejo socialiste, da naroče soc. liste, se pridružujejo soc. klubom ali pa osnujejo nove.

To pa ni za odlašati od danes do jutri, marveč je treba takoj dati na delo. Vsaki dan odlašanja pomeni zgubo v boju za preobrat kapitalistične človeške družbe v socialistično.

delavci štrajkajo. Tak delavec je Judež Judežev. Svetopisemski Judež je izdal svojega mojstra. Delavski Judež pa izdaja svoje tovariše, ki se borijo za boljše življenjske razmere vseh delavcev. Delavski Judež degradira samega sebe še nekoliko nižje; postavi se za eno stopinjo v moralnem oziru pod svetopisemskega Judeža. Ako bi se delavski Judež slučajno obesil, bi ne razpočila le vrba; marveč bi se stoletni hrast raztelesil, če bi delavski Judež na hrastovi veji poskušal moč vrvice okoli svojega vratu.

Tudi v tem oziru je treba, da unijski delavci in socialisti vplivajo energično na slovenske delavce, na tiste slovenske delavce, ki hodijo skebat. Vplivati je treba tako silno, da nobena slov. gospodinja ne sprejme skeba pod streho, mu ne da prenočišča in hrane.

Garjevec naj prenočuje in je med garjevci! V dostojni delavski družbi ni prostora za njega.

Vplivati je treba s tako duševno silo, da bodemo nekega dne lahko zapisali: Med slovenskimi delavci v Ameriki ni skebov.

J. Z.

Splošen pregled.

— Za 60 tisoč dolarjev je dal njujorski milijonar Ryan zgraditi kravji hlev na svojem posestvu v Virginiji.

Pravišnje se usmili svoje živine, je v svetem pismu.

Z živinskega stališča je Ryan pravičen človek. Njegovi živini gre dobro.

Koliko časa bodo še delavci čakali, da bodo dosegli materialno stopnjo Ryanovega goveda?

— Nemški cesar Viljem je pridobil s svojim govorom o po milosti božji postavljenih kraljih zaveznike, kakeršnih je vreden. Zveza pravih Rusov — znameniti črnostotnarji, ki so vprizorjali moritve na debelo, reklamirajo Viljema št. 2. kot svojega tovariša.

"Naše vrste se množijo," piše ponosno "Ruskoje Znana", glasilo despotizma. "Nov mogočen črni stotnjak je stopil na plano." Norega Viljema so res pohvalili ljudje, od katerih tudi zasluži hvalo.

Gliha vkup štrih!

— "Letanje po zraku je še veličastnejše kot igra z žogo," je menil Busse, župan dvamilijonskega mesta Chicago.

Mesto Chicago ima župana, ki primerja najpohvalnejšo iznajdbo z igro žoge.

Koliko koruznice imajo neki tisti ljudje mesto možganov v svojih glavah, ki so volili "to brihtno glavo" za župana?

— Na Kitajskem zopet vre. Brzovaj poroča, da boksarji skozi celo leto agitirajo za vstajo z orožjem. Treba jim je baje le še pravega vodja, da dvigne zastavo revolucije.

Na Kitajskem si vsaka evropska država, ki se je dogovorila diplomatskim putem z drugo glede razdelitve roparskega plena, dovoli osvojiti kos ozemlja, ali Kitajcem naložiti davke, ali jih pa odirati na kakšen drug roparsko nesramen način.

Vzlie temu, da so Kitajci potrepljivi ljudje, se jim pa tudi vtrga večsah nit potrepljivosti in se postavijo belim, kapitalistično državno organiziranim roparjem v bran.

Kdor seje veter, zanje vihar!

Neki učenjak je izračunal, da naša zemlja vaga sedem milijard ton (tona ima 2000 funtov). In vso to ogromno težo nosijo delavci na svojih hrbtih.

Pravi "football" se začne še le po 8. novembru. Delavec bo "balla" — in suvali in metali jo bodo od vseh strani in na vse strani kakor se bo tiranom zljubilo.

V pobožnih pravljicah beremo, da so se nekdanj angelji prikazovali ljudem. Zakaj se danes ne prikažejo več? Mogoče zato ne, ker se bojijo, da jim kapitalisti oskubejo peruti in persesa porabiijo za ženske klobuke.

David Rankin, trikratni milijonar v St. Louisu, je ustanovil "strokovno šolo za uboge." Neki siromak je takoj na to pisal milijonarju, da naj mu razloži, kako mora človek v svojem življenju narediti tri milione dolarjev. A "kumštni" milijonar ni nič odgovoril.

Časopisje poroča, da se produkcija bakra po "dogovoru" v kratkem zniža za petnajst odstotkov. Kakšen je ta "dogovor", to je tajnost kapitalistov. Mi pa vemo, da je vsak tak "dogovor" kapitalistična zarota zoper delavce. Profit hoče to.

Danes glasujete za predsednika, kongresnika in ostale politične uradnike in zastopnike. To je politična demokracija. V socialistični družbi bote pa s svojimi glasovi odločili, kdo bo vaš predelavec, superintendent ali glavni poslovodja v delavnici in tvornici, kjer bote delali par ur na dan in producirali zase trikrat ali petkrat več kakor danes dobite v obliki mezde. To bo pa gospodarska demokracija.

Delavci štrajkajo cele mesece za večjo plačo — glasovati na voliških pa le ne marajo za večjo plačo. Socializem bi dal delavcem petkrat več dohodkov kakor jih pa imajo danes. Uničil bo profit, rent in obresti — toda zdi se kot da delavci nebejo socializma. Rajši štrajkajo cele mesece in stradajo. Zdramite se vendar enkrat!

Ingersol je rekel: "Ne morem razumeti, kakšne vrste patriotizem (domoljubje) je to, ki predpisuje siromaku, da naj zadene puško na ramo in naj gre v boj za hišo od ktere plačuje rent." Mi pa tudi nikakor ne moremo razumeti, čemu gredo delavci s svojimi glasovnicami v boj za privatno lastnino industrije, ktera jim pije kri in mozeg in mliniči njih tele sav profit kapitalistov.

Da Rockefeller, Hill in Morgan glasujejo za republikansko stranko, ni nič čudnega; je "all right" Ti ljudje dobro razumejo svoje koristi in jih vedo kje iskati, namreč pri republikanski stranki. Čudno je le to, da delavec glasuje z Rockefellerjem in Morganom vred za eneinstne kandidate. Kaj ima delavec iskati pri mizi, kjer sedi Rockefeller s svojimi denarnimi pajdaši? Tu se vidi, koliko se delavec briga za svoje koristi. Če bi na primer Rockefeller letos glasoval za socialistični tiket, bi ostali kapitalisti gotovo rekli: Tu se vse neha — John D. je znorel. Delavci, spametujte se! Glasujte samo za svoje koristi, kapitalisti naj pa za svoje kolikor jim drago. In videli bote, kje bo večina.

Neko si je izmislil rek: Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal. Kapitalist že davno ne veruje v boga, kajti drugače bi ne zaslužil delavcev, da mu pomagajo do profita; sam pa pase lenobo.

Nekteri delavci se plašijo socializma, češ, kako bo to mogoče, da bi se izhajalo brez kapitalistov — kakor so se plašili nekdanji kranjski kmetje prve železnice, češ, kako je to mogoče, da voz dirja brez konja. Kapitalistov nam je pa ravno toliko treba kakor pri železnični konja.

George A. Dorsey, vseučilišni profesor iz Chicago, kateri je meseca julija t. l. prepotoval jugoslovanske pokrajine v Evropi z namenom, da prouči vzroke izseljevanja v Ameriko, poroča v velikem čičaškem kapitalističnem dnevniku "The Chicago Tribune" da je videl na Kranjskem skoro več cerkve kakor hiš. Hm! to je že dovolj očiten vzrok, — vse drugo je lahko postranska stvar — zakaj da se Slovenci izseljujejo v Ameriko.

— Roosevelt je nasprotnik korporacij in trustov, poleg pa smehljaje sprejema od njih darove.

Pennsylvanski železniški družbi baje dolguje \$100.000 za potniške stroške, katerih ne bo menda nikdar plačal.

Ko je neki časnikarski radovednež vprašal nekega delničarja omenjeno železniško družbo, če Roosevelt res kaj dolguje, je delničar odgovoril: Roosevelt ne dolguje družbi nič, ker je družba stroške za njegovo potovanje vknjižila pod stroške za oglase.

Roosevelta smatra železniška družba za svojega mešetarja, ki potuje radi tega, da dela za družbo reklamo.

Roosevelt je res fina glavica. Potuje po republiki, obdržava shode in grmi proti korporacijam, korporacija pa poravnava za njega potne stroške.

Seveda bo to sirovi jezdec tajil. Kmalu bo izjavil, da je ta trditve gorostasna laž. No, mi poznamo Roosevelta. Verjeli mu ne bode mo nič.

Znani pisatelj L. Turner je pod naslovom "Barbarska Meksika" priobčil v "Fry Magazine" članek o groznih in strašnih razmerah v Meksiki. Kdor čita ta članek, zaključuje, da za Neronom se ni živela taka človeška zver na svetu, dokler se ni rodil Diaz, sedanji predsednik meksikanske republike.

V posebno žalostnih, nečloveških razmerah živijo Indijanci. Imajo jih za sužnje. Turner piše: "Jukatan, meksikanska država (jugozapadno v meksikanskem zalivu) je lastnina petih kraljev, ki tržijo s človeškim mesom. Tam živi poleg 3000 Kitajcev še 8000 Yakijev iz Sonore in 100.000 do 125.000 Maya Indijancev (dva indijanska rodova.)

Suženj v Yukatanu ne dobiva plače, pa tudi skoraj nič hrane. Glad trpi in pretepajo ga. Po noči jih zapirajo v hlev, ki je podoben ječi. Zboleti ne sme, ker mora vseeno delati. Odrašena dekleta prisilijo oženiti moške njih rase, da zarod neizostane. Šol pa sploh ni. Vsi sužnji so odvsnji od volje gospodarja, ki jih lahko pomori, kedar se mu zljubi, ne da bi bil kaznovan. Vsi sužnji delajo zjutraj od štirih do pozno v noč. Tekom dneva dobijo le eno južino: fižol, ribe in kruh iz koruzne moke.

Ameriško kapitalistično časopisje, ako ni za ameriške kapitaliste ugodne trgovine v Rusiji, se zgriža nad barbarstvom v Rusiji.

O razmerah v sosedni meksikanski republiki pa vedno molči, ker imajo ameriški kapitalisti naložen denar v meksikanskih podjetjih. Hearst, lastnik cele kopije ameriških kapitalističnih dnevnikov, lastuje srebrne in zlate rudnike, pa stotisoče akrov zemlje v Meksiki. V njegovih dnevnikih ni čitati besedice, ki bi grajala krvoločno zver Diaza in njemu podrejene bandite.

Kaj še. Ob stoletnici je bilo v njegovih dnevnikih in drugih kapitalističnih listih čitati slavospeve o Diazu, kot o delavnem in blagem človeku.

Menda res na svetu ni večjih hinavec, kot so nekateri lastniki ameriških kapitalističnih časnikov.

— Stari Rockefeller je zopet izvršil dobro delo: v Farrytownu, kjer lastuje krasno palačo, je dal popraviti cesto, ki vodi do vbožnice.

V tem delu Rockefellerja je le videti, da je ostal tudi na stara leta zvest svojim načelom.

Rockefeller se je skozi vse svoje življenje trudil, da je mnogo ljudi spravil na beraško palico in jih prisilil iskati zavetja v občinskih, sploh v javnih vbožnicah.

Zdaj naj Rockefeller še odloči, da bodo vsaki dan škropili cesto z oljem Standard družbe, da bo dovtip popolnen.

—V Berlinu so nastopili policaji po običajih, šegah in navadah divjih Hunov. Naskočili so štrajkoče premogarske delavce v Moabitu po tolovajsko.

Najvišji policaj, ki je dobil ukaz še od višjih lenuhov in postopačev, je dal svojim policajskim hlapčim ukaz naj sekaajo in streljajo delavce. Policaji, ki so navadno le malovredni ljudje, katerim ugaja postopaško življenje in jim smrdi vsako poštno delo, so ukaz policajskega višjega tolovajca izvršili do pičice: po tolovajsko.

Saj od uniformiranih berlinskih tolovajev tudi ni pričakovati družega kot tolovajskega dela. Mar naj od njih pričakujemo dobra dela krščanske usmiljenosti? Ali naj iščemo med njimi izobražene ljudi?

Radi tega se tudi ne čudimo, da je uniformirana tolovajska četa napadla delavce s samokresi in sabljami.

Brzovjavce poročajo, da je nad sto delavcev težko ranjenih. Tudi policajskih tolovajev je nekaj ranjenih, ker so delavci uvideli, ako se podivjani policajski druhalci ne postavijo v bran, da bo ta druhal v svoji podivjanosti izvrševala hladnokrvno svoje tolovajske delo, dokler ne umori zadnjega delavca, ki ga sreča na ulici.

In ta sramota za policijo, uniformirane tolovaje, se je izvršila v Berlinu, v glavnem mestu Nemčije, o kateri trdijo, da je dežela pesnikov in mislecev.

Ta dogodek v Berlinu pa dokazuje jasno, da se narodi v kapitalistični družbi ne delijo po jeziki in barvah; marveč, da sta na svetu danes dva razreda oziroma dva naroda: narod bogatinov, katerega interese čuvajo od pete do glave oboroženi tolovaji, pa delavci, ki redijo prve in njih tolovajsko stražo.

Zavoljo kapitalističnih interesov streljajo ljudi enkrat v Trstu ali v Ljubljani, drugič pa v Brlnu ali v Ameriki.

Kedar višji in bogati lenuhi ukažejo, da naj njih obramba tolovajska straža naskoči delavno ljudstvo z orožjem, naj vbija in mori, tedaj odločujejo vedno le gospodarski interesi, ne pa narodni ali kateri drugi.

Kapitalistom je vseeno kakšen jezik govorijo delavci: turško ali kitajsko, da so le pohlevni, ponižni in ne godrnjajo zoper izkoriščanje ali ne nasprotujejo v drugem oziru njih interesom.

Pri kapitalistih se gre za profit. Kdor pa spravlja profit v nevarnost, ga znižuje pa po kapitalističnih načelih, ne zasluži družega kot kroglo ali "štrik" okoli vratu.

To pojasnjuje, zakaj morijo povsod tolovajski stražniki kapitala le delavce.

— Ako hočemo živeti, moramo delati: imeti moramo orodje in surovine, pa posedovati moramo prostor za izdelovanje produktov. Ali med delavci in delavnico, orodjem, surovinami pa dela zga-go podjetnik — kapitalist, ki brani delati delavcem. Ako kapitalist zabrani delati delavcu, (ako ga odslovi ali mu noče dati dela) te-

daj logično sledi iz tega, da mu brani živeti na svetu.

O tem pa večina delavcev ne razmišlja. Kdor zahaja v Chicagi ali v drugih večjih mestih v delavska predmestja, opazi takoj, da ima še večina delavcev v svojih možganih egiptovsko temo.

Kamorkoli človek pogleda, vidi ravnodušne pred se zroče obraze. Semintje človek naleti tudi na ljudi, ki razgovarjajo. Predmet razgovoru je pa sosed, katerega poštno obirajo do kostij.

Svetovna vprašanja, ali vprašanja za obstanek so jim pa španske vasi.

Radi tega se kapitalisti smejejo v pest in odirajo delavce.

— Kje so slov. socialisti v Ameriki, ki so zapustili rodno grudo kot socialisti?

To je vprašanje, ki sili vsakemu slov. socialistu v možgane, ko dobi iz stare domovine list, da je dober sodrug obrnil Avstriji hrbet in odšel v Ameriko.

V Ameriki ga ni! Slov. amer. socialist nehotje vpraša: Ali se je potopil parnik? Mar ga je amer. dolar poblaznil, da je socializem pogreznil v morje, ko je v New Yorku zagledal kip svobode?

Kje so?

Nekateri so postali navadni fi-listri drugi računijo dolar na pet kron in se nezavedajo, da živijo v Ameriki in v zraku kupujejo posestva v stari domovini. Nekateri pa zopet študirajo; kako bi hitro napolnili denarni mošnjček.

Malo jih je, ki so ostali zvesti socializmu. Pa ne zamero jim. Saj taki sodrugi tudi onkraj oceana niso bili družega kot privesek jugoslov. soc stranki. Tudi tam jim je krožila misel po glavi, da bi obogateli hitro.

Za takimi "sodrugi" tudi ne žalujemo. Proč ž njimi — na kapitalistični gnoj. Saj tam se počutijo dobro. Taki "sodrugi" bi morali biti sploh v tolovajski straži kapitalistov.

Poleg njih so pa prišli v Ameriko tudi sodrugi, katerim je socializem življenska naloga. In ti — zadnji so provzročili močno socialistično gibanje med ameriški slovenskimi delavci. Pri tem delu so jim pomagali in jim pomagajo še danes slov. amer. delavci, ki niso imeli prilike onkraj oceana seznaniti se s socialističnimi nauki, marveč so v deželi vsegamogočnega (?) dolarja prišli do spoznanja, da le socializem za more ozdravi današnjo bolno kapitalistično družbo.

Radi tega napreduje socializem med amer. slov. delavci vzlie izdajam, ki so se onkraj oceana škulile med socialiste, tukaj so pa za bankirstvo ali kuhanje "šnopsa" prodali svoje prepričanje.

AD MEMORIAM.

Dne 13. oktobra lanskega leta so "postavno" umorili v trdnjavi Mantjuieh na Španskem Francisca Ferrera, ker je snoval šole, v katerih se je mladina učila pravih ved, znanosti in naukov brez temnih dogmatičnih primeskov.

V spomin njegove smrti za vedno in znanost, za splošni ljudski blagor priredi društvo Francisco Ferrer št. 131 S. N. P. J. v Chicagi spominski večer v Kostkavi dvorani 3834 — W. 26. St. (Vogel 26. ulice in Avers Ave.) v soboto dne 22. oktobra, t. l. Ustop je prost.

Začetek točno ob osmi uri zvečer. Na dnevnem redu so deklaracije in govori. Po očielnem delu pa prosta domača zabava.

Na ta spominski sestank vabi vse Slovence, ki so odkritosrčni prijatelji prave ljudske izobrazbe, ki je temeljni pogoj za zrušenje kapitalističnega gospodarskega zistema, najljubnejše ODBOR.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA
LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:

Jugoslovanska delavska tiskovna družba
v Chicago, Ill.Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za
pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.Opisati po dopisov. Pri spremembi naslova
je poleg novega naznaniti tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by
South Slavic Workers' Publishing Company
Chicago, Illinois.Glasilo Slovenske socialistične
organizacije v Ameriki.Frank Podilpec, President;
John Petrich, Secretary;
Frank Janežič, Treasurer.SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada,
\$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries
\$2 a year, \$1 for half year.

ADVERTISING RATES on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

2146 Blue Island ave. Chicago, Ill.

BLAZNI SISTEM.

— V Fort Wayne, Ind., sta trčili dve električni kavi zadnji teden. Rezultat: 42 oseb je bilo mrtvih na mestu in mnogo ranjenih. Železniška družba ima v dotičnem kraju samo jedno progo z nekoliko ogibalnic, kjer se umikajo kare druga drugi. Družba neče stroškov, da bi zgradila dvojno progo, kar bi moglo biti. Družba hoče dividendo in ljudje jo plačujejo z žulji in — z glavami.

— "Neapolj, Italija, 19. sept. Po 55 minut trajajočih molitvah se je zgodil vprico velike množice čudež, da se je raztalila osušena kri sv. Januarja. Ljudstvo sklepa iz hitrosti, s katero se je čudež zgodil, da je nevarnost kolere za Neapolj prestana." (Tako poroča "Amerikanski Slovenec" z dne 23. septembra 1910. torej v 20. stoletju!)

— Leroy Billings v Mason City Iowa, je bil zadnji teden obsojen v desetletno ječo, ker je ukradel kokoši! — Znaní John R. Walsh, kateri je ukradel tri milijone dolarjev, je bil obsojen na pet let ječe. Toda zaprt je komaj pet mesecev, že je pred Taftom velika petičija, da ga pomilosti, kar se bo najbrž tudi zgodilo. Stvar je ta: Če ukradeš kokoši, dobiš deset let, ako že ne greš na vislice — če pa ukradeš celo mesnico ali banko, železnico, premogokop ali pol Amerike, tedaj te pa pošljejo v kongres, senat ali te proglasijo kandidatom za predsednika republike, ako ti že ne dajo milion dolarjev nagrade! Blagoslovljen bo di sistem!

— Drugi slučaj iz templja slavne ameriške justice: Sodnik John Day Smith v St. Paulu, Minn., je 26. sept. obsodil nekega Frank Wilsona v petnajsetletno ječo, ker je ukradel 61 centov!!!

Dopisi.

Cleveland, Ohio.

Cenjeni sodrug urednik: — Blagovolite natisniti teh par vrstic v nam priljubljeni list "Proletarec".

V št. 158 "Proletarca" sem čital, da Cleveland, O. napreduje; v resnici se je več narodnih podpornih društev na svobodnemiselnih podlagi ustanovilo v kratkem času. Pogrešali smo pa enega, in to je političnega, ki bi pripadal k zavedno napredni delavski organizaciji, t. j. k soc. stranki.

V nedeljo, dne 25. sept. se je zbralo več rojakov v dvorani Fr. Korčeta - a 6006 St. Clair Ave. Sodrug Jos. Bratkovič iz La Salle, Ill. je pozdravil navzoče in v daljšem govoru povedal pomen soc. stranke, kakor tudi sodrug J. Zabrje, J. Meden, Fr. Žele, Aug. Kužnik, Fr. Korčec itd. Po daljši debati je bilo sklenjeno, da ustanovimo slov. soc. klub ter ga priklopimo k Jugoslov. soc. organizaciji. Pristopilo je takoj 27 članov in se zavezali, da bodo vedno zvesti člani in da bodo vedno in povsod delovali za v korist in propeh soc. stranke.

Zatorej slovenski delavec in obrtniki v Clevelandu, pozivlja-

mo vas, vzdamite se iz dolgega spanja, ter pridružite se k slov. soc. klubu, k razredno zavednim delavcem, t. j. delavski organizaciji. Čim več nas bude, tem močnejši bomo. Zapusite stare korumpirane stranke in pridružite se k pravi delavski stranki, t. j. k soc. organizaciji. Kapitalisti se organizirajo in ustanovljajo svoje truste, zakaj bi se pa mi delavci ne organizirali in šli skupno v boj za naše pravične zahteve.

Zatorej ključem vsem Clevelandskim rojakom: pridite v nedeljo 9. oktobra t. l. ob 9. uri predpoldne v dvorano sodruga Fr. Korčeta 6006 St. Clair Ave., kjer ima slov. soc. klub svoje seje, tam vam bode več ustmeno povedano. H sklepu pozdravljam vse čitatelje lista "Proletarec" in želim mnogo novih naročnikov, da bi list kmalu začel izhajati dvakrat na teden.

Frank Černe.

Kenosha, Wis.

Cenjeno uredništvo Proletarca!

Malo kedaj se sliši kaj novega v listu Proletarcu iz Kenosha Wis. Tudi sedaj se nisem namenil pisati tukajšnjih novic. Ni dolgo tega, ko sem se mudil v bližnjem mestu Racine, Wis. Pride mi slučajno nek ves stranski list v roke in opazim v njem sledečo notico:

V avtomobil in wagenfabriki (county optionista suhega) Kenika in bivšega (prepadnega) gubernera kandidata, Capt. Wm. Mitchell Lewis, iz Racine Wis., je bilo v petek, dne 16. sept. mašinistom za 25% skrajšana plača, najbrž za pokritje volilnih stroškov. Zaradi tega je odložilo 55 mož delo. Ta kompanija je obljubila, da hoče zopet vse nazaj vzprijeti ali v resnici jih je sprejela samo 13. V ponedeljek, dne 19. sept. popoldne ob 2. uri je zapustilo zopet 550 mašinistov tovarno in so marširali po 4 in 4 s plavimi hlachi po mestu. To piše "Folksfreund".

Cenjeni čitatelji, sedaj lahko vidite, kako brijejo norec z vas politikarji kot: Michell Lewis, avtomobil fabrikant in temperenik. Na vse zadnje se pa še postavi za gubernerskega kandidata, a propadel je pri prvih volitvah, dne 6. sept. Dobil je breo, ktera ga je zbodla do sred želodeca. Bil je poražen in precej daleč nazaj potlačen. Zaradi tega se pa zdaj masuče nad delavci. Stori! je grd korak, ker je odtrgal 25% plače, da s tem nadomesti zgubo, ktero je izdal za agitacijo. Zatorej cenj. čitatelji, kadar pridejo k vam na volilni dan kaki taki agenti, ki vam hočejo kupiti čašo brlayke ali heruža, dajte jim breo, da se ne bodo nikdar več upali k vam z takim humbugom. Prepričani ste lahko, da boste sicer morali sami dvakrat plačati to s svojim trdim delom in sužnostjo.

Zatorej delavci, prav ste storili, da ga niste volili. Kaj bi bilo potem, ako bi bil v resnici izvoljen tak možak za gubernera, kaj mislite, kaj bi storil ta možak za delavca v slučaju štrajka? Po vake bi poslal, da bi štrajkarje sprejela z ostrim streljanjem. Delavec bi ne smel iskati zadoščenja pri njem.

Taka je. Avtomobil fabrikantje ki se vozijo v velikem vozu z debelimi trebuh, z nališpanimi damam, ktere držijo nos v svilnatem robcu in se zgražajo nad teboj delavec, ker si jim preuzan. Tvoje delo jim pa bolj prijetno diši, kot tebi najzlahnejša rožica.

Zaradi tega, cenjeni sodrug, ali boste volili o prihodnjih volitvah mogoče bogatna s krasno palačo, sebi pa trnjevo gorjačo? Ne, ne; revež delavec, ti voli sam za svojo plačo in voli socialiste, ako hoče imeti kedaj odrešenje trpljenja in sužnosti. Ne pozabi na prihodnjih novembarskih volitvah sam sebe in svojih sodrugov. V Wisconsinu imajo popolnoma izvršen tikeet socialisti za vse odbornike.

Pozdravljam vse sodruga

Ignac Radovan,

Schlitz Hotel — Kenosha.

Hackett, Pa.

Cenjeni urednik!

Prosim vas za nekoliko prostora v našem edinem delavskem listu "Proletarcu", kateri nevstraheno odkriva rane današnjega

gnjilega kapitalističnega sistema, radi katerega mora brez izjeme trpeti vsak, komur niso vile nasule zlata v zibel. Rojaki Slovenci bolehamo na ranah z ostalimi narodi vred in pridno segamo po zdravilo, namreč socializmu, katerega prvobornik je Proletarec. Proletarec sam je zdravnik, kateri v polni meri vrši svojo dolžnost in daje zdravilo in svete zastoj. Mislim sem, da se kdo drugi oglašuje iz naše naselbine, pa kakor vidim nimajo časa ali pa poguma. Tukaj nas je Slovencev kakih 120 a le malo zavednih. In teh nas ne morajo trpeti nikjer. Če pride večji družbi v pogovor, ga takoj napadejo s prekucahi, anarhisti, antikristi in vrag ga vedi, kaj še vse. Ko bi bili Slovenci tu, malo bolj zavedni in bolj slozni, bi se lahko napravilo marsikaj za napredek. Nas je tukaj že toliko socialistov, da če bi ne bili rojaki tako zakrknjeni, bi se lahko ustanovil socialistični klub. Mi smo na razpolago vselej in povsod in vsakemu z lepo besedo in prepričevalnimi dokazi, da le socialistična je delavska stranka in da bi moral biti vsak delavec socialist, ako hočemo priboriti sebi in svojim otrokom boljšo bodočnost. Zatorej vam ključem tistim, kateri ste že socialisti, namreč prepričani, da ne le vztrajate pri svojem prepričanju, ampak da tudi druge prepričujete za delo. Torej sodrug na Hackett in okolici, pred sabo imamo ledino, ktero moramo preorati četudi moramo pri tem pozirati anarhiste in antikriste. Nič zato; mehka voda naredi jamico v trdo skalo, mehka beseda pa rani trdo srec. Poskušati je potreba in potem se bo še le sklepalo. Vabim tudi vse zavedne rojake na posvetovanje o zadevi soc. kluba. Čas je zrel za, resno delo in za napredek socializma, kateri bo gotovo prej ali slej upropastil vse današnje buržoazijske stranke. Z rudedim praporom bo stal na njenih razvalinah kakor zmagovalce. Takrat bode tudi nam trpinom od rojstva do smrti zasijalo solnce enakopravnosti in bratstva. To bode potem zdravo človeška družba, v kateri ne bo ne vojsk ne štrajkov in ne prelihanja nedolžne krvi zaradi svetega profita. In da se to tem prej zgodi, polagam na srec rojakom, da pridno čitajo delavske liste, ki so izključno pod delavsko kontrolo in delavska lastnina. Držimo se gesla: svoji k svojim, to se pravi: delavec naj bere delavske liste, kapitalist pa kapitalistične ter pop popovski, pa bomo vsak pri svojem. Kadar pridejo volitve, takrat moramo najstrožje upoštevati geslo: svoji k svojim. Takrat naj delavec voli delavca, kapitalist kapitalista, pop popa, po bomo videli, čegavo bo zmago. — Upam, da ta moj dopis ki je prvi, ne požre požrešni koš.

Pozdravljam vas in vse zavedne delavce po širni Ameriki.

Iv. Blažič, premogar.

Canonsburg, Pa.

Sodrug urednik!

Nevem kaj bi rekel in mislil o sedanjem kapitalističnem časopisu. Premogarski štrajk traja v Westmoreland Co. Pa. že od meseca marca za pripoznanje unije in umiske plače. Dosedaj se je malo poročalo in pisalo o njemu v rumenem časopisu. Ako se je, se je ravno nasprotno, kakor so bile v resnici razmere. Včasih je bila n. pr. kaka notica kako so štrajkarji napadli detektive in drugo tako golazen in potem slednji v silobranu ustrelili kakega napadalca, štrajkarja. Premogarski štrajk v Westmoreland Co. je pa pri knezu. Premogarije se trumoma vračajo nazaj na delo. Rovi poslujejo s polno močjo. Premogarije so brezuspešni in brez uspeha na kako zmago. Iz jeze napadajo razne ljudi, dinamitirajo polsopnja, sploh prava anarhistična druhal so postali, ječe so prenapolnjene z njimi. Sedaj pa, ko so se ti premogarski baroni naveličali že vsega nasilstva in krutosti, ko so izprevideli, da vse nasilje nič ne pomaga, ko so uvideli, da se štrajkarji ne zmenijo za vse gorje in težave, katerim so razpostavljeni od strani njihovih krvosevov da se trdno drži njih vodnikov in organizacije, so dali za preti 87, beri sedeminosemdeset, voditeljev in organizatorjev od teh hrabrih boriteljev za izbolj-

anje strašnih razmer in pripoznanje organizacije, se je še le začela javnost bolj zanimati za ta kraj. Tajnik od American Federation of Labor skupno z vodniki štrajka, je šel osebno po tem okraju, da se natančno prepriča in naznani o razmerah in položaju štrajkarjev. Kar je videl in slišal od štrajkarjev in njihovih družin, s katerimi je prišel v dotiko in govoril z njimi, ga je močno pretreslo. Obdržal je tudi več govorov in štrajkarje vzpodbujal k ustrajnosti. Rekel je: "Pravi boj se bode še le zdaj začel, denarja ne bo manjkalo, bodite vsi brez skrbi. Vse zavedno in organizirano delavstvo vam bode na strani dokler ne zmagate, za kar se bojujete. Izrazil se je, da je bil kolikor toliko prej informiran o strašnih razmerah, v katerih živijo in se bojujejo ti hrabri bojnikovniki, da bodo nastale pa takšne, kakoršne so v resnici danes, bi ne bil nikoli mislil in verjel. So namreč še veliko slabše, kakor so bile njemu opisane. Ko je prišlo v javnost, kaj misli Frank Morrison, tajnik od A. F. of Labor o tem štrajku in kaj vse bode se storilo za štrajkarje, da zmagajo v tem ljutom boju, je več časopisov poslalo reporterje, vsaj tako pišejo — v ta okraj, da se natančno informirajo v vseh rečeh in potem poročajo. Sedaj, kakor da bi se čudež zgodil, je vse to rumeno časopisje polno navdušenja za štrajkarje. Pišejo se dolgi članki, takoj na prvi strani, kaj so vse pretrpeli in še trpijo štrajkarji. Kako so premogarski baroni z njimi postopali, kako so jih goljufali in kaj se je zgodilo tistemu, kateri se je drznil pritožiti. Priobčujejo cele dogodljaje, kateri so se dogodili 20 let nazaj kakemu premogarju. Kako neumljeno in brez vzroka nastopajo omaskirani psi s štrajkarji in njihovimi družinami. Kaj so delali ti psi s pohištvo štrajkarjev, ko so bili slednji prisiljeni se izseliti iz kompanijskih barakov. Kako je neka informirana zver, v človeški podobi, pobila na tla ženo nekega štrajkarja, ko se je ona pritožila, zakaj da ji pohištvo razbijajo. Dotična ženska je potem v bolnišnici otroka porodila in je umrla z otrokom vred radi poškodb. Takih in sličnih grozot je časopisje sedaj polno. Vse simpatizira s štrajkarji in njihovimi družinami. Kje je bilo to časopisje poprej? Štrajk traja že nad šest mesecev in vse te grozote so se začele takoj z štrajkom. Mi Slovenci smo čitali in vedeli o teh grozotah kolikor toliko. Amerikanci in njih časopisje pa ne. Čudno, čudno. No, naj si bode še bolj čudno, fakt je, da je bilo brez izjeme na strani premogarskih baronov in je hotelo s tem uboge štrajkarje pripraviti še v večjo sužnost. Ko je pa časopisje uvidelo, da se ne dajo štrajkarji zapeljati na noben način, da so stanovitni in trdni v boju; naobratno, ko je videlo, da so se po drugih krajih štrajki končali v korist premogarjev, da bodo sedaj slednji in njih močna organizacija obrnili vse moči v Westmoreland, je tudi to izdajalsko časopisje spreobrnilo svojo taktiko. Vse je sovražno, vsaj na videzno, premogarskim baronom. Vse upije, kje je ameriška svoboda, pravica in enakopravnost. Kdaj je postala svobodna ameriška republika ruska država itd. tako, da bi človek, ako bi ne poznal tega trika tako dobro, mislil, kako izvrstno časopisje je v Ameriki za delavca. Kaj pa, ko bi imeli s tem tudi kaj za opraviti sedanje jesenske volitve? Bog ve in malo tudi zavedni delavci.

Soc. Pozdravom

Frank Podboj.

Cleveland, Ohio.

Cenjeni urednik: —

Dobrodelno gledališko predstavo priredi slov. podp. in dram. društvo Lunder - Adamič v korist štrajkujočim slovenskim premogarjem v Pennsilvaniji.

Slovenski časopisi nam dan na dan prinašajo tužne vesti od naših rojakov, kako že pet mesecev štrajkajo, kako jih hočejo premogarski baroni uničiti, da bi si jih zopet sužensko podjarmili, da bi tem bogatim še dalje delali za borno plačo, med tem pa lastniki premogokopov vlekli ogromne dobičke. Delavec pa se hoče otresti

teh neznošnih verig in zato lahko verjamemo, da je boj premogarjev težak. Vemo, v kakem žalostnem položaju se vsled tega nahajajo osebno slovenske družine štrajkujočih.

Od povsodi prihajajo podpore junaškim in trpečim rojakom. Posamezniki so posegli v žep, da pomorejo potrebnim rojakom, da lahko vstrajajo v boju do končne zmage. Tudi podporna društva so darovala iz svojih blagajn, a potreba nas ključ še k večji požrtvalnosti, še k večjim darovom v sili se nahajajočim rojakom — bratom po krvi in razredu.

Tudi društvo Lunder - Adamič je ukrenilo nekaj, da pomore našim rojakom, ki se junaško bore proti premoči svojih izsesaleev. Ni sicer poseglo v društveno blagajno in darovalo nekaj drobiža za rojake, ker društvo je še mlado in je moralo veliko žrtovati za gledališke priprave, obleke, kulisce, ker namreč goji dramatik, ki pa je objednem to jako težavno ker gledališče zahteva vedno novih, dragih priprav. Vsled tega je društvo soglasno s v odbravanjem sklenilo pri zadnji izvanredni seji dne 27. sept. 1910, da društvo priredi na dan 9. oktobra tega leta gledališko predstavo v korist štrajkujočim rojakov. Društvo torej upa tem potom ubogim rojakom več in izdatneje pomagati, kot če bi darovalo par dolarjev iz lastne blagajne, kar se pa, če potreba pokaže še lahko stori.

Torej opozoriti hočemo cleveandsko slovensko naselbino na nedeljo dne 9. oktobra, da se vrši na korist štrajkujočim Slovenceem gled. predstava z plesno veselico po končanem vspredu. Noben zaveden Slovenec, nobena zavedna — vsem ki jim razmere dopuščajo, naj v znak sočutja s ciljem — pomagati bratom da častno zmagajo v trdem boju za pravico. Naj sleherni rojak v Clevelandu in okolici s svojo navzočnostjo dokumentira, da zna ceniti resen položaj, da zna o pravem času priskočiti bratu na pomoč. V tem znamenju se zbiramo v nedeljo v Knausovi dvorani ob 8. zvečer. Poleg naše človeške dolžnosti, ki nas ključ na branik z vsjo požrtvalnostjo je tudi jako zanimiv vspredu, ki ma zanimati vsacega zavednega Slovencea.

Najprvo bosta nastopila na odru ljubka deklica Magica Bulič, ki je še vsem rojakom v spominu iz lepega nastopa kot šestletna deklica v Krvavi noči. Ta nadarjena Magica, bode deklamirala v pozdrav došlim rojakom, pretresujočo deklaracijo o štrajku naših rojakov. Pesnitev je blagovolil pokloniti dobrodelni styari na ljubko, znani slovenski pesnik Ivan Zupan v New Yorku. Druga točka vspredu se bode spopolnila z solospvom g. Cirila Rant kot sedanjji igrovec in sicer poje pristrčni solospv "eiganska sirota."

K tretji točki bode govor "Zakaj se vstraja toliko časa v štrajku in naša dolžnost napram bratom." Četrta točka pa se bode dopolnila z velezanimivo veseloigro najnovejšega kroja "Brat Sokol". O tej igri bi se dalo mnogo pisati, vedna, da bi se veliko o njej povedalo, a prekratek je čas, ki nas loči od dneva, ko bomo z narodno navdušenostjo pohiteli v Knausovo dvorano, zato naj se omeni le nekaj o tej doslej še ne vpriporjeni izvorni veseloigri.

Ko se je na ljubljanskem deželnem gledališču pred kratkim časom vpriporila ta igra, je bilo ljubljansko občinstvo kar vse iz sebe nad tako narodno lepo igro, da je zahtevalo od ravnateljstva, da naj se igra kmalu ponovi. Pa nalašč za naše razmere je pisana ta igra. Zato pa Slovenci! pomnite, da ta sama igra je vedna, da se v polnem številu vdeležite dobrodelne predstave, ne bode vam žal. To delo je polno zdravega humorja zasnovano tako dramatično in zapletajoče in koncujoče z najlepšim učinkom.

Slovenski Clevelandčani, pokazimo, da je naša naselbina v vseh ozirih prva nad drugimi naselbinami, da nadkriljujemo druge kraje in da dajemo manjšim naselbinam živ vzgled bratovske ljubezni, požrtvalnosti in vaestranske delavnosti. Torej čast naselbine, čast zavednosti in ljubezen do bližnjega naj nas pripelje v Knau-

sovo dvorano, kjer bomo skupno pomogli trpečim bratom.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

Claridge, Pa.

Cenjeni urednik!
Društvo Odsjek, broj 378 N. H. Z. v Claridge, Pa. se iskreno zahvaljuje bratskemu društvu Odsjek br. 45 v Allegheny, Pa., katero društvo je iz lastine blagajne darovalo \$50.00 (reci: padeset dolarjev) članom štrajkarjem Odsjeka 378 v Claridge in je poslalo par članov zajedno s predsednikom Pavao Matunon, se prepričati o stanju štrajka v tukajšnji okolici. Čudili so se našim štrajkarjem, katerim pogum kljub šestmesečnim trpljenju še ni upadel, vsak ponosno gre v svojo preteklost in se nima s kom hvalliti, vsakemu izmed nas bode ostal neizbrisljivi opomin na štrajk v Westmoreland Co., vsak bode vedel, kaj je doživel v tej šestmesečni borbi proti kapitalu za svoj vsakdanji kruh in svobodo. Znano je, da so dosedaj premogovi baroni zavrgli jim stavljenе pogoje, da bi se enkrat naredil mir in sporazum, toda kljub temu mi še ne odjenjamo pri svojih zahtevah in tudi ne spremenimo svojega stališča, zgrubit ne moremo ničesar, pridobimo pa lahko vse kar zahtevamo, ako bomo slozni in ustrajni. Zmaga mora biti naša prej ali slej. Otresli se bomo vezij robstva, v katerih smo leta in leta zdihovali, kot v Sibiriji, pod komando kapitalizma.

Prišel bode čas, ko se bode zdobila stena trdnjave Westmorelandskih premogovih mogoteev pred duševno silo zavednih delavcev, kateri ključjo po osveti za prejšnje njih pregrehe. Na razvalinah bode ponosno vihrala zastava svobode in pravičnosti, in pred nami se pa bode valjal v prahu medved, kateri nam bode pustil svoje zadnje borišče.

Torej pogum! Naprej po poti do našega cilja. Dosežemo ga gotovo.

S tem končam to moje pismo Omenjenemu Odsjeku in predsedniku istega še enkrat srčna hvallila za njih nam dobrodošli dar. "Proletarcu" in "Radnički Strazi" pa kar največ uspeha. Obenem pa prosim rojake, da naj ne hodijo v Westmoreland dela iskat, da ne postanejo skabje ali garjevci.

Pozdrav

John Batich,

rač. odsjeka 378 N. H. Z.

KONVENCIJA S. S. P. Z.

V ponedeljek je pričela v Chicagu konvencija S. S. P. Z. Na konvenciji je 27 delegatov. Navzoč je tudi glavni odbor, ki ima po pravih pravico prisostvovati konvenciji. Konvenciji predseduje glavni predsednik Ant. Mladič.

Delegatje so poročali, da je štrajk v premogarskih okrajih zakrivil, da je le 27 delegatov na konvenciji, ko zveza šteje 65 po družnic. V sobo zvečer dne 8. t. m. bo veselica v Narodni dvorani, vogal So. Centre Ave in 18 ulica. Veselico priredi št. 1. S. S. P. Z., ki ima svoj sedež v Chicagu. Začetek veselice je ob 8. uri zvečer. Podružnica št. 1. je povabila podružnice drugih jednot, ki so ustanovljene na svobodni podlagi, da se veselice udeležijo in pomagajo gmetno in moralno, da bo veselica vspela v vsakem oziru, ko imajo goste v Chicagu.

SVARILO.

Neki nepridiprav mi je izmaknil iz žepa pooblastilo Industrial Workers of the World. Omenjena strokovna organizacija (unija) me je pooblastila izdajati unijske knjižice, sploh vse, kar spada v področje te unije.

Pooblastilo je v angleščini in se glasi na ime Frank Schaws. Ako bi kdo prišel s tem pooblastilom v dotiko, ga dajte takoj zapreti, ker je goljuf in tat.

Pooblastilo je veljavno le za državo Minnesota. Izdala ga je organizacija v Duluth. Na njem je sledeči podpis: Walter Th. Nef organizator za Minnesota in tajnik krajevne skupine (local) št. 68.

Slovenski delavci bodite previdni, da ne sedete kakšnemu sleparju na limanice.

Vaš za socializem

Frank Šavs.

SODR. JOŽE BRATKOVIČ

potuje po vzhodnih državah za "Proletarca". Pravico ima pobirati naročnino, sklepati pogodbe za oglašje, sploh sme zastopati list v vseh zadevah.

Kjer nameravajo slov. delavci ustanoviti slov. socialistični klub, naj se za pojasnila obrnejo ustmeno do njega.

Sodr. Bratkovič je bil delegat na prvem jugoslov. soc. kongresu v Ameriko. Zastopal je slov. soc. klub v La Salle, Ill. Torej mu je novi organizacijski statut za Ameriko dobro poznat.

Z MEDNARODNEGA SOCIALISTIČNEGA KONGRESA.

Z osmega mednarodnega socialističnega kongresa, ki se je vršil, kakor znano, zadnje dni avgusta in prve dni septembra v Copenhagenu na Danskem, povzemamo sledeče važne razprave in zaključke:

Na seji dne 31. avgusta je bila predložena resolucija, s katero se kot prva dolžnost vsakega socialista označuje največji odpor proti militarizmu ktere koli vrste. Resolucija se glasi, da ne sme nobena socialistična skupina glasovati za izdatke v militaristične svrhe in vsak socialistični zastopnik v postavo dajnih zborih mora pri vsaki priliki delati za razoboroženje in omejevanje oboroževanja.

Povodom te resolucije se je razvila živahna debata. Delegatje Ledebour (Nemec), Keir Hardie (Anglež) in drugi so zastopali ostrejšo in odločnejšo stališče. Končno je bila resolucija sprejeta. 1. sept. se je kongres bavil s vprašanjem, koliko glasov naj dobi od ameriškega poslanstva socialistična delavska stranka (S. L. P.) v Zedinjenih državah.

Na De Leonova izvajanja sta krepko in stvarno odgovorila Morris Hillquit in Victor Berger. Dokazala sta kongresu, kaj je pravzaprav S. L. P., ktera se ne more več niti nazivati stranka. Medtem ko Socialist Party redno izdaje natančna poročila o številu svojih članov in zamore vsak čas dokazati, da ima vsaj 50.000 dobrih članov, nima S. L. P. nikakršnih poročil v svojem članstvu; kadar sploh ga poroča, pokaže se dotično poročilo vselej lažnjivim.

Ako se vzame, da ima S. L. P. danes štiristo dobrih članov, je to število vsekakor prejšnje kot premalo. Čakajmo še par let — in zjediniti se ne bomo imeli s kom, kajti S. L. P. ne bo več. S. L. P. danes predstavlja pečico zagriženih fanatikov, katerih vse "delo" je, da napadajo socialistično stranko. Socialist Party je vedno pripravljena na zedinjenje, a pod pogojem, da S. L. P. spremeni svoje stališče napram strokovnim organizacijam. Kajti socialistična stranka se nikakor ne more združiti z ljudmi, kateri v tako važnem vprašanju kot je odnošaj socialističnega gibanja zavzemajo nasprotno, nesocialistično stališče.

De Leonova zahteva je bila nato odbita in zaključeno je, da ima od štirinajst ameriških glasov S. L. P. samo jeden glas.

Delegat Ellenbogen, član avstrijskega parlamenta, je predložil resolucijo, s katero kongres protestira proti ruskemu carju - rablju in po "milosti božji" neumnemu Viljemu II. in obenem pozivlje na brezobzirni boj proti vsem avtokratom in samodržcem kakor tudi, da se imajo podpirati žrtve politične reakcije. Resolucija je bila z navdušenjem sprejeta.

Pri točki v brezposelnosti je bila tudi živahna debata. Zastopniki nemške socialne demokracije so predložili resolucijo, ki se v glavnem glasi:

Kongres zavrača vsak sistem zavarovanja proti brezposelnosti, ako ne temelji na načelu samo-

uprave po delaveh in na prispevanje od strani države. Stroške vplačevanja za državno zavarovanje proti brezposelnosti ima polovico trpeti država, druga polovico pa delodajalec.

Angleški, ameriški in francoski delegatje so izjavili, da ne glasujejo za to resolucijo, ker se jim je zdela pomanjkljiva, toda bila je vseeno sprejeta. Na seji z dne 2. sept. so bile sprejete resolucije sodruga Ellenboga, naperjene proti umoru Ferrera, preganjanje Armencev in Albancev po mladoturški vladi, proti nasilni vladi v Argentini, postopanju ruskega carja s Finsko, nasilstvu perzijskega šaha in proti zlorabi pravice pribežališča za politične begune v raznih državah.

Dalje je bila sprejeta resolucija, s katero se odločno zahtevajo mirovna sodišča in mednarodno razoboroževanje in pozivlje se delavstvo, da mora v boju zoper vojno vporabiti najskrajnejša sredstva. Keir Hardie (Anglež) in Vaillant (Francoz) predlagata, da naj mednarodni revolucionarni proletariati v slučaju vojne stopi v generalni štrajk. Po dolgi debati je bil predlog prepuščen mednarodnemu socialističnemu tajništvu, ki ga ima ponovno predložiti na bodočem mednarodnem kongresu. Tajnik avstrijskih strokovnih organizacij je predložil sledečo resolucijo:

Internacionalni soc. kongres v Kopenhagenu ponavlja svojo v Stuttgartu zaključeno resolucijo o odnošajih med političnimi in strokovnimi organizacijami, zlasti v točki, da se mora v vsaki državi paziti na skupnost strokovnega organiziranja, ki je temeljni pogoj uspešnega boja proti izkoriščanju in tlačanju. Kongres dalje izjavlja, da je vsak poskus, cepiti mednarodno skupne strokovne organizacije v nacionalno-separatiščne dele, protiven smislu te resolucije mednarodnega socialističnega kongresa.

Tu se je vnela ostra debata posebno med češkimi in nemškimi delegati iz Avstrije. Resolucija je bila z veliko večino sprejeta.

Zaključeno je bilo tudi, da se priredi mednarodni protest proti smrtni kazni. Istočasno se morajo tudi v parlamentih onih držav, kjer je še smrtna kazen, predložiti protivni predlogi za odpravo smrtno kazni.

Na seji 3. septembra bila je na dnevnem redu organizacija in internacionalna solidarnost. Veliki švedski štrajk minulega leta dal je povod, da je to vprašanje prišlo na dnevni red. Delavstvo mnogih evropskih držav ni pomagalo kakor treba švedskim sodrugom ob času tega štrajka. Vsled tega so švedski delegati predložili sledečo resolucijo:

"Internacionalni socialistični kongres pozivlje delavce vseh dežel, da v slučaju boja med delom in kapitalom, v katerem bi delavstvo dotične države z vsemi svojimi sredstvi in silami ne moglo priti do vspeha, priskočijo na pomoč sodrugom, kolikor jim dopuščajo razmere, da tako zadostijo dolžnosti delavske solidarnosti."

Odbor, kateri je imel poročati o vprašanju zadrugarstva (kooperativno gibanje), se je izjavil za resolucijo belgijskih sodrugov, s katero se zahteva kolikor mogoče tesne vezi med stranko in zadrugami, kakor so že v Belgiji delavske zadrugne del stranke.

Sodr. Molkenbuhr, poslanec v nemškem državnem zboru, je poročal o mednarodnih rezultatih delavskega zakonodajstva. Sprejeta je njegova resolucija, s katero internacionala naglašuje vrednost socialnega zakonodajstva.

Bodoči (deveti) mednarodni socialistični kongres se bo vršil leta 1913 na Dunaju.

Listu v podporo.

Cleveland, Ohio: Nabralo pri veselem omizju v gostilni rojaka Korčeta, John Šare, za uspeh in propagando listu Proletarcu, katedi vzgojuje in podučuje sinove naroda 50 et. Neimenovan, ker se tudi mi borimo za kulturni napredek 50 et. S. Zabric, Frivolna, Aristokratična, Komunitera, Tripupira 50 et. Vencelj Pugel, za propagando soc. stranke 25 et. Izlakar. Da bi bili naši štrajkarji vztrajni v Kansas. Živel 50 et. Črne, da bi v kratkem ustanovili

soc. klub v Clevelandu 50 et. Hribar. Živela soc. stranka 50 et. Oštir, ker slovenski narod v Clevelandu napreduje 25 et. J. Birk. Slovenci pridružite se v naše vrste, da se bojujemo proti sovragu kapitalizmu 50 et. John Rebec, nazdar proletarijat celega sveta, 50 et. F. Korče Mis, da bi sodrug Mešlen ustanovil soc. postojanko, \$1.00. John Šare, da bi rojaki na Suroget Wys. ustanovili soc klub, 10 et. — Skupaj \$5.60.

Calumet, Mich: Ker so baltikovi hausknichti zvesti vaši, 10 et; ker so Abraham, Mirkle in Biber na Tamarack čibe lovili, 10 et; ker ni Biber mogel dobro teči, da bi čibo primil, 10 et; ker trdi, da so ameriške učiteljice bolj učene kakor Črnomaške, 10 et; ker sem v nekem listu videl, da je Sakser nekaj, kar ne morem zapisati, 10 et; ker je naš gospod nameraval odstopiti, 10 et; da bi bog dal, da bi se kmalu oženil, 10 et; ker sem zopet nastavlil gostilno, 10 et; da bi imel dober business, 10 et; ker se je zagovorila, da ne bo plesala na Lukotovem izletu, 10 et; ker jo je Luka zapanal za eno leto z vuroki, 10 et; ker so slov. boršnarice kupile Luku zlato palico, srebrno marelo in šopek cvetlice, 10 et; neimenovan 10 et; ker sem pri Jakeu na pošti, 10 et; ker sem mu kazal, da je pos... brado, 10 et; ker me je hotel tuči zato, 10 et; ker sem mu dokazal, da je v istini pos... brado, 10 et; ker nam Luka neda peti, 10 et; ker je Mariče dala Luki slovo, 15 et; ker so se branili za nas v soboto delati, 10 et; ker se smola boji, da bi se Jonson na jagi zgubil 10 et; ker moj hausknicht moje psé dobro futra, 15 et; ker ž njimi na jago hodi in nič domov ne prinese, 10 et.

Chicago, Keber \$1.00. Eveleth. Neimenovan. Ker ima naš revni M. B. veliko zalogo deklet 25 et. Chicago: B. P. Lakner 20 et.; Neimenovan 10 et. Frank Aleš 10 et. Nabrano pri veselem omizju \$1.50.

Listnica uredništva.

Cleveland, O.: L. A. Nemogoče oboje radi prostora. Želimo obilo vspeha. Mnogobrojne vdeležbe! Štrajkarji v Westmoreland okraju potrebujejo kruha. Pozdrav! Ely, Minn. Prejeli izrezek "The Duluth News Tribune". V isti obliki ne more v delavski list. To je šport. Ako imate kakšne druge pripombe, jih pošljite. Vedremo! Pozdrav!

VSEM DELNIČARJEM JUGOSLOVANSKE DELAVSKE TISKOVNE DRUŽBE.

Direktorij je sklenil na zadnji seji, da se pozovejo vsi delničarji, ki imajo delnice, da pošljejo svoje delnice radi kontrole na upravništvo "Proletarca". Istotako pozivlje direktorij vse tiste, ki so morda plačali delnice, pa jih niso dobili, da pismeno obvestijo o tem upravništvo "Proletarca."

Ta razglas je veljaven za devetdeset dni od tistega dne, ko se je razglasil. Po 90 dneh se bodo razdale delnice B. vsem tistim, ki so plačali delnice in upoštevali ta razglas.

Po 90 dneh se bodo vse druge delnice preklicale neveljavnim. Veljavne bodo le delnice B.

Vse delnice morajo biti vposlane do dne 9. nov. 1910

Delničarji vpoštevajte ta razglas, da se kasneje ne bo nihče izgovarjal, da ni vedel za ta odlok direktorija, če bo trpel škodo. Direktorij.

Z DELAVSKEGA SVETA.

— Cleveland je jedino večje mesto v Zedinjenih državah, kjer ni te dni nobenega štrajka. V Clevelandu morajo biti dobri bojsje ali pa dobri sužnji — kateri?

Zopet skrat.

V dopisu iz Belleville, Ill, nam je skrat zopet zasolil mastno napako. Mesto zavednim delavcem naj čita vsakdo v zadnjem odstavku nezavednim.

PRODA SE

dobro idoča grocerija v La Salle, Ill. Prodaja se večino brez bukvic in za "cash". Voza ni.

Več se izve pri lastnici Mary Pleskovič, 1223 Main St., LaSalle, Ill. 4krāt

NOVE JESENSKE OBLEKE

v vseh najnovjših krojih in barvah

\$7.50 do \$25.00

"PRESTO"

najnovjši patentovan ovratnik.

Sukne

po krojih Kerseys, Vicunas, in Tweeds v vseh barvah za moške, dečke in otroke

\$6.50 do \$30.00

LAWNDALE CLOTHING HOUSE S.W. Corner 26th & Central Park Ave.

Rudolph Layer, lastnik.

DOBRA, DOMAČA GOSTILNA v Clevelandu, Ohio

J. SVETE po domače pri ZALARJU 420 St. Clair ave.

toči vino, pivo in žganje prve vrste. Smodke prve kvalitete so na prodaj. Za mnogobrojen poset se priporoča rojacom v Clevelandu, pa potnikom Lastnik.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.

Najpripravnejša in najcenejša parobrodna črta za Slovence in Hrvate.

Regularna vožnja med New-Yorkom, Trstom in Reko.

Brzi poštni in novi parobrodi na dva vijaka:

Martha Washington, Laura, Alice, Argentina in Oceania

Druge nove parnike, ki bodo vozili 19 milj na uro, gradijo.—Parniki odplujejo iz New Yorka ob sredih ob 1 popoldan in iz Trsta ob sobotih ob 2 popoldan proti New Yorku.—Vsi parniki imajo brezpladni brozjav, električno razsvetljavo in so moderno urejeni.—Hrana je domača.—Mornarji in zdravnik govori slovensko in hrvatsko.

Za nadaljne informacije, cene in vozne listke obrnite se na naše zastopnike ali pa na:

PHELPS BROS. & CO. Gen'l Ag'ts, 2 Washington St., New York.

PRVA SLOVENSKA Vinarna in Gostilna v Kaliforniji,

kjer se toči dobra vina in inportirano pilsensko pivo. Prodaja vina na galone in na drobno. Ant. Schnabl, cor. Trumbull ave. in 26. Str., Chicago, Ill.

Skladišče čevljev

za dame, moške in otroke

Domača tvrdka

Izdeluje nove čevlje po meri in prevzame vsa popravljajna dela, spadajoča v čevljarstvo obrti!

Za obila naročila se priporoča sl. občinstvu

JOSIP JECMENJAK, lastnik 1831 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

NAJBOLJŠA KUHINJA!

Billiards, Pool Table, Prenočišča za potnike. Jodi pripravljene po domače. Odprto po dnevi in po noči.

P. Perič, 1412 W. 18. St., Chicago, Ill.

Slovenec in Hrvatom priporočam svoje moderno brivnico. FRANK ZORNJAK, 1837 So. Centre ave., Chicago, Ill.

Importiran starokrajški tobak vsake vrste

za cigarete, pipe in žvečenje. Importirane cigare in cigarete. Vse pristno in po zmernih cenah.

VAC. KROUPA, 1225 W. 18th St. Chicago, Ill.

POZOR! POZOR! IG. KUŠLIAN GOSTILNICA 229-1st Ave., Milwaukee, Wis.

Ima najbolje pijače in vedno pripravljena priprizek, po zmernih cenah.—Lokalni in potujoči rojaki—dobre došli!

Slovenec in Hrvatom!

namenjamo, da izdelujemo raznovrstne

obleke, po najnovjšem kroju. Unijako delo; trpečno in lično V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k opa. daži v delokrog oprave — oblek. Pridite in ogledajte si našo izložbo. Z vsem spoštovanjem

1853-55 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Vise ZAVEDATE

da je slika najboljši spomin na poroko. Priskrbiti si najboljše. Zglasite se pri

dobropoznanemu fotografu, ki izdeluje vsakovrstne in najtnejše

slike: otroke, družine, skupine, ženitve in društvene skupine.

Fotografira tudi zvečer po naročilu.

1438-1440 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

NA VOGALU 14. PLACE TELEFON CANAL 287. USTANOVLJENO 1883.

Izdelujemo obleke po meri po \$20, \$22, \$25.

Prodajemo gotove obleke po \$10, \$12, \$14, \$15.

Imamo veliko zalogo modernih klobukov v najraznovrstnih bojah.

V zalogi imamo tudi veliko zalogo srajc, kravat, jank, spodnjih hlač, opank, i t. d.

Za mnogobrojna naročila se priporoča PRVA HRV. TRGOVINA ZA OBLEKE JURI MAMEK, 1724 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Zdravljenje mož v 5 dneh

brez noža in bolečin

Varicocele, Hydrocele (RAZŠIRANJE ŽIL)

Ozdravim vsacega, kdo trpi na Varicoceci, Stristuri. Dalje ozdravim nalezljivo zastrupenje, živčne nezmožnosti, vodenico in boleznitidnih se možkih.

Ta prilika je dana tistim, ki so izdali že velike svote zdravnikov ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili zdravljeni od tucator zdravnikov brezuspešno, da posedujem le jaz edino sredstvo, s katerim zdravim vapočno.

Za nevarno zdravljenje ni treba plačati—le za vspešno. Ozdravim pozitivno želoedečne boleznit, pljučna, na jetrik in ledvicah ne glede kako stara je boleren.

Tajne možke boleznit zdravim hitro, za stalno in tajno. Živčne onemoglosti, slabost, zguba kreposti, napor, zastrupenje in zguba vida. Pljučna, nade... Bronchitis, srčne boleznit in pljučne zdravim z mojo najnovjšo metodo. ... Ženske boleznit v osadju, beli tok in druge zdravim za stalno. —Zastrupljenja in vse druge kožne boleznit kakor prišče, ture, garje, otekline.—Močni tok in druge boleznit. Preišče in svetoje zastoj. Govorimo slovensko.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST. CHICAGO between Randolph and Lake Sts.

Urađuje: od 8 ure zjut. do 8. ure zvečer. V nedeljo: od 9 ure zjut. do 4 ure po

ALOIS VANA — izdelovatelj — sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih ptjač.

1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1405

Jako važno vprašanje? "Ali sem že poslal zaostalo naročnino na "Proletarca"? Se ne!

POD ZEMLJO.

(Spisal E. K.)

(Konec.)

Enkrat, ko ga je starejši delavec zopet nadlegoval, čes, da je grdo, puščati da se drugi bojujejo pa se ne brigati za skupnost, ga je Peter naglo vprašal: — A, nemara ste socialisti?

— Seveda smo, je odgovoril stari. Zakaj pa vprašuješ?

— No, tedaj pa Vas že poznam. Saj je pripovedoval fajmošter, kakšni da ste. Z vami nimam opraviti. Vsak naj gleda na se . . .

Peter je ostal zase in nobeno dokazovanje ga ni premotilo. Minilo je nekoliko let, zaslužek se mu je nekoliko zboljšal, zaupal pa ni skoraj nobenemu tovarišu.

— "Kakor hudobci so" — si je mislil — Boljši delavec sem od drugih, pa jih mori zavist, da bi zaslužil kakšno desetico več. Zamerili so se gospodarjem, pa bi radi, da bi se zameril še jaz. Nevoščljivi so, grdo. Jaz naj bi se ukvarjal, da bi bilo bolje zanje. Ne boš!"

Peter je živo čutil razliko med seboj in tovariši. Včasih jih je sovražil, vedno pa prezira. Dasi ni imel popolnoma jasnih načrtov, je vendar vedno mislil, da pride dan, ko bo imel toliko prihranjenega denarja, da bo obrnil premoškopu hrbeč pa si kupil kmetijo bodisi še tako majhno. Krute pa je videl staretati ne da bi bilo iz njih kaj drugega kakor delavci.

Tudi tovariši niso marali nje. Opažali so, kako prijazni so bili z njim gospodje; včasih ga je kdo povabil v pisarno in utrdilo se je mnenje, da je vohun. On pa se ni brigal zato. Bilo mu je vseeno, kaj govore o njem drugi in kaj mislijo. Družbe ni iskal; če pa je naneslo, da se jej ni mogel izogniti in so nastali stari prepiri, se je odrezal: Vsak naj skrbi zase! — S tem je bila zanj končana vsaka razprava.

Tako je minilo deset neveselih let . . . Peter je bil pod zemljo že tako doma kakor v temni koči, v kateri je stanoval. Misel na kmetijo je že močno obledela. Natura tretjega kmečkega sina mu je pomagala živeti v pomanjkanju, ne da bi tarnal. Toda kljub najskromnejšim navadam in dasi so ga imeli v pisarni rajši od vseh drugih, se varčnost vendar ni tako obnesla, kakor je bil upal. O-pustiti pa le ni hotel svojega smotra. Kadar je zavezal novo desetico v staro ruto, je storil že temu je vsak krajec naslikal v dohanečno, ne kakor prva leta, ko misliji bodočo kmetijo. Le kakor v sanjah se mu je včasih zazdelo, da se mora danes jutri zgoditi čudež in napolniti mu robove tako, da bo dovolj za malo bajto in košček zemlje. Če je bilo mnogo dela, je šel tudi brez počitka v jamo; ob nedeljah si je mislil, da mu ne bo zapisan greh, če gre delat, ko hočejo gospodje. Včasih mu je kdo še očital prekomerno delavnost z ostrimi, namenoma hudi mi besedami. Peter se ni zmenil zanje; k večjemu da je prezirljivo odgovoril: "Vsak lahko zase le nobo pase. Kaj mi mar! Vi ne morete pomagati meni, jaz pa ne vam. Kaj hočete od mene?" Pa se je obrnil in odšel . . .

Tako je bilo tudi, ko so hudi spori s podjetjem razburjali delavce kakor še nikdar prej. Odprli so se bili novi rovi in premo-garji so trdili, da uganja družba iz gole dobičkarije varnost tako, da je za delavce nevarno v jami. Zahtevali so vsakovrstne reči, za katere se pa Peter ni zmenil. Zjutraj so se pripravili, da jih je bilo slišati v drugo faro. A Peter je gledal v zrak, dokler ni zazvonilo. Potem se je spustil v jamo kakor vsak dan. Na dnu so se delavci razšli. Peter je dvignil svojo svetilko, ogledal stene in tla, pa je začel slačiti suknjo. Naenkrat je nekaj zabobnelo kakor da je tresčilo desetkrat obenem, pred očmi se mu je storila tema in bilo mu je, kakor da so ga pograbile nevidne roke in tresčile z neznan-sko silo oh steno. Hotel je še zakričati, pa je omedlel.

Nič ni vedel, kako dolga je trajala, ko se je osvestil, je hotel vstati. A ni se mogel geniti. Na nogah in prsih mu je ležala ogromna teža. In strašna žega ga je mučila. Prvič v življenju ga je obšel strah. Z levo roko je tipal okrog. Dolgo se ni mogel spom-

niti, kaj se je zgodilo. Polagoma se mu zbirale misli. Tisti silni pok . . . Pa ta tema . . . Zasut je. S prati je slučajno dotipal steno. Bila je vlažna. Poželjivo si je namočil ustne. Tisti hip mu je šnila v glavo misel: Kaj bo? Pomagati si ni mogel nikakor. Ali vedo gori, kaj se je zgodilo? Ali ga pridejo rešit? . . . Misli so se mu podile po glavi. Še nikdar mu niso možgani delovali s tako močjo in s tako naglieo . . . Kdo pa naj pomaga? Tisti, ki jih je vedno podil od sebe? . . . Doma je v ruti zavezan denar, privarčen, pristradan denar, a tukaj ne more doseči koščka suhega kruha, kozarca vode! . . . Ali se kaj gane? . . . Napeto poslušala, da bi mu ne moglo uiti, če bi padla pest peska na tla. Nič! . . . Sam, sam, zakopan, sam z mislimi, ki žgo in bodejo in trpinčijo hujske od žeje in lakote. Kdo ve, kako dolgo je že? In nič se ne gane. Samo misel, ki kljuje, da jo skoraj sliši: Vsak naj skrbi sam zase . . . Misel in še nekaj drugega, česar še ne pozna. A polagoma, polagoma spoznava: Blaznost! Strašen krič se mu izvije iz grla in zopet ga reši omedlevica. Zbudi se, moreče misli se vrnejo in ko je najhujske, zopet omedli. Še dvakrat . . . Naenkrat začuje . . . trkanje. Enakomerno. Znamenje? . . . Gotovo znamenje. Hipoma, kakor da jo vodi neviden duh, najde roka kamen. Uho poslušala pazno, pazno. Trkanje se ponavlja. In njegova roka odgovarja z enakim znamenjem. Rešili prihajajo!

Toda . . . Kdaj pridejo do nje? Koliko bo treba odkopati? Ali bo še živ takrat? Kaj če se zruši nanj, na glavo nova plast pa ga ubije? Ali vsaj truplo bodo našli in pošteno pokopali. A morda . . . morda ostane vendar še živ . . .

Znamenje se približuje — počasni, počasni. Ali minevajo ure ali dnevi? . . . V strahu in obupu . . . Končno . . . žarek . . . O Bog, o Bog, le še malo časa, ne zdaj umreti! . . . Špranja se širi. Glasovi, človeški glasovi, ki prihajajo reševat človeka . . . Široka plast svetlobe se mu zlije čez obraz, tako bleščeta, da mora zamizati in zopet ga obide slabost.

Ko se zaveda, leži na trati, okrog njega ljudje, voda in zdravnik . . . Nekaj delajo z njegovimi rokami . . . Petru je, da bi skočil na noge in padel na kolena in objemal ljudi in jim poljuboval roke.

Mirno zdaj, popolnoma mirno! Nič se ne razburjati. Vse bo dobro.

Nosiljo so prinesli in zdaj ga polagajo nanjo. Peter pa jeelja kakor otrok, ki bi se jokal in smejal, jeelja: Vi, Vi, Vi! Ljudje!

NAŠE GIBANJE.

Jugoslovanska eksekutiva.
Začasni poslušni odbor Jugoslovanske socialistične zveze izza kongresa naznanja sledeči rezultat volitev članov nove jugoslovanske eksekutive:

Slovenski kandidatje so dobili: Mike Kastrun 43, John Petrič 66, Frank Petrič 66, Frank Polipee 45 in Jože Zavertnik 91 glasov.

Hrvatski kandidatje: Milan Heđji 76, Mato Marić 121, Katarina Strahota 115, Ivan Veljačić 70 in Stjepan Zlodi 88 glasov.

Srbski kandidatje: Iv. Mladenović 24, Dušan Popović 55, Kosta Samardžija 20, Blagoje Savić 53 in Stojan Stojanović 34 glasov.

Vsega skup je bilo oddanih 967 glasov (311 slovenskih, 470 hrvatskih in 186 srbskih), kar spričuje, da je pravilno glasovalo samo 322 sodrugov in sodruginj. Štirinajst glasovnic je bilo neveljavnih.

V novi centralni izvrševalni odbor Jugoslovanske socialistične zveze so torej izvoljeni sledeči sodrug in ena sodruginja:

- Slovensci:
Jože Zavertnik st.,
Frank Petrič,
John Petrič.
- Hrvatje:
Mato Marić,
Katarina Strahota,
Stjepan Zlodi.

Srbi:
Dušan Popović,
Blagoje Savić,
Stojan Stojanović.

V slovenski narodnostni odbor sta izvoljena sodruga: Mike Kastrun in Frank Podlicee.

Hrvatski narodnostni odbor: Milan Glumac, Ivan Delija.

Srbski sodrugji se niso volili svojega narodnostnega odbora.

SOCIALISTIČNE VESTI.

Socialisti v Nemčiji so imeli zadnji teden v Magdeburgu svoj državni strankin zbor. Po tajnikovem poročilu ima danes socialistična stranka v Nemčiji 720.000 dobrih članov in 3.500.000 volilcev.

V New Yorku se je vršil zadnjo soboto velikanski volilni shod na Union Square, ktereja se je vdeležilo čez deset tisoč delavcev. Govorili so trije gubernorski kandidati: Charles E. Russell za New York, Wilson B. Killingbeek za Connecticut in Robert Hunter za New Jersey.

Organizacija pivovarjev je darovala \$1000 za socialistično volilno kampanjo.

Socialisti v Betlehemu, Pa., so ustanovili kooperativno prodajalno. Vplačali so \$1000 kapitala.

ALI SO BOGATINI REVEŽEM KORISTNI?

To vprašanje je razmotrival angleški zdravnik Charles Hall, ki je živel od leta 1745. do leta 1820. Hall je imel v svojem poklienu mnogo opraviti z revnimi in bednimi ljudmi v Londonu in je takoj temeljito spoznal njih pomanjkanje. Hall je prišel do zaključka, da se v človeški družbi množa na eni strani silna beda, na drugi strani pa se kupiči ogromno bogastvo; tisti, ki životarjajo v neznojni bedi, morajo trdo delati; tisti pa, ki imajo ogromna bogastva, žive v prijetni brezdelnosti. Zategadel obstoji med revnimi in bogatimi ljudmi nepremostljivo razredno nasprotstvo in jasno se pokaže potreba razrednega boja.

Vnaslednih vrstah si hočemo v glavnih potezah ogledati Hallova izvajanja. Charles Hall razpravlja takole:
Splošno se je trdilo, da so bogatini revežem prav tako potrebni in koristni kakor reveži bogatinom. Meni se zdi, da se to mnenje ne da več opravičiti. Poglejmo si samo, kaj stori revež za bogatina in kaj bogatin za reveža!

Revni mož naredi s svojim delom skoro vse, kar bogatin je, pi je in oblači; revež mu postavi hišo, kjer stanuje in mu sploh stori vse, karkoli bogatin ima in uživa, kajti zemlja bi rodila le malo plodov brez človeškega dela.

Kaj pa naredi bogatin takega, kar bi koristilo revežu? Prav ničesar. Toda on da denar, da si revež lahko nakupi potrebščin. Toda denar ne ustvari nič novega, ampak samo premenja lastnika tistih stvari, ki jih je ustvarilo delo. Denar stvari enemu vzame, drugemu jih pa dá. Mislimo si ladjo daleč kje na širokem morju. Mornarji in potniki se boje, da ne bodo imeli dovolj živil, predno dospo v pristanišče. Zategadelj bodo dobivali ljudje na ladji vsak dan manjše množine jedil. Na ladji se nahaja tudi imeniten bogataš, ki ima denarja dovolj. Ta ponudi enemu izmed teh mornarjev večjo vsoto denarja, če mu prepusti svoj delež. Mornar je zadovoljen, da gospodu svoj delež in vzame denar. V tem slučaju je vzela denar bogataša enemu toliko, kolikor je dal drugemu, torej ni ustvaril nič koristnega. Z ladjo lahko primerjamo zemljo, ki ima dolečen množino življenskih potrebščin.

Ako bi se ne ustanovilo na zemlji gospodarstvo denarja, tedaj bi bila vsa stvar kaj preprosta. Bogatin bi ne mogel revežu ničesar dati, razven tega, kar bi si bil pridela z lastnim delom. Toda denar zakrije in potvori ves pojav, kakor se vrši v resnici: s tem, da dá bogatin denar, se zdi, kakor da bi dal življenske potrebščine snape. Denar je torej samo sredstvo zato, da se ljudstvo vara in slepi.

Bogatin pravzaprav ničesar ne

more dati revežu. Denar in kruh, ki si ga kupi revež za denar sta plod reveževega dela. Bogatin ničesar ne pridela, kar je potrebno za življenje. Delo reveža dvigne iz temnih globin zlato in srebro in pridela ter izdela vse življenske potrebščine. Čeprav bi ne bilo nič zlata ali srebra in če prav bi ne bilo nič bogatinov, vendar bi lahko vsi ljudje živeli; nasprotno pa bi od samega zlata in srebra umrli lakote.

Čeprav bogatin ničesar ne pridela in ničesar ne izdela, vendar porabi mnogo, mnogo več, kakor revež. In čudno je, da je mnogo ljudi, ki smatrajo bogatine za koristne človeški družbi ravno zaradi tega, ker imajo toliko izdatkov.

Zavedati se moramo, da nam večino življenskih potrebščin ne nudi zemlja, ampak da je zanje potrebno trdo delo človeških rok. Da dobimo življenskih potrebščin, je treba torej zemlje in človeškega dela; ako le enega izmed obojega ni, tedaj ne moremo dobiti življenskih potrebščin.

Bogatin torej revežu ne koristi prav nič; tista korist je samo navidezna. Saj mu je vse bogastvo in vse blagostanje ustvaril revež s svojim naporom delom, za kar mu je dal bogatin mnogo manj, kakor je bilo delo vredno. Treba je torej vso stvar globlje premisliti in vse dobrote bogatašev do revežev.

"Katera vera je najboljša?" je vprašal katehet šolarja. "Katoliška!" glasil se je odgovor. "Po čem sodiš?" Po tem, ker se vsem fajmoštrom tako dobro godi."

Skopuh. Mlada dama je nabirala za reveže. Prišla je tudi k bogatemu skopuhu. "Ničesar nimam, milo dete," ji je dejal gospod Nikolodostimel. — "No pa si vzemite te-le cente iz možnjčka," odvrnilo je dekle zasmehljivo, "kakor vidite, nabiram za reveže."

STE ŽE POSTALI DRŽAVLJANI?

Če še niste, je najbolje, da si takoj nabavite knjižico v slovenskem jeziku: "Naturalizacijski zakon" — poljudno raztolmačen za vsakega.

Knjižica stane samo 12 ct. in se jo naroči pri sođr. John Petriču 2708 So. Lawndale Ave., Chicago.

Cenjenemu slov. občinstvu v Chicagi

naznanjam, da sem se preselil s starega bivališča 1343 W. 18. cesta na 1643. Blue Island Ave.

Ob tej priliki se toplo priporočam cenjenemu občinstvu, da še v prihodnje naroča pri meni premog, drva, vozove za selitev in drugovrstni prevoz itd.

Frank Udovich,
1643 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

DOBRO SLUŽBO

lahko dobi vsak mladenič ali gospodična na železnici ali pa pri "brežičnem brzojavu". Odkar je osemurni delavnik postal zakon in se množe brežične postaje, primanjkuje približno 10.000 brzojavnih vslužbencev. Začetniki dobivajo \$70 do \$90 mesečno. Naša šola je pod nadzorstvom višjih brzojavnih uradnikov. Vsem, ki dokončajo šolo s poveljnim vspehom, so službe osigurane. Pišite za podrobnosti šolskemu zavodu, ki vam je najbližji. National Telegraph Institute, Cincinnati, O., Philadelphia, Pa., Memphis, Tenn., Columbia, S. C., Davenport, Ia., Portland, Ore.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.
Urađuje od 8—11 predpoldne in od 6—9 zvečer.

1842 So. Ashland Ave.
Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

LOUIS RABEL

moderno urejen salun
NA 113 MILWAUKEE AVE., KENOSHA, WIS.
Telefon 1199.

Angleščina

brez učitelja! Slovensko Angleška Slovnica, Tolmač in Angl. Slov. Slovar stane samo \$1.00, in je dobiti pri

V. J. KUBELKA,
538 W. 145th St., New York.

Posredovalna pisarna za nakup in prodajo je hiš, stavbišč itd.

PETER MATELIČ,
Škofja ulica št. 10, Ljubljana (Kranjsko)

ima naprodaj različne hiše z in brez vrtov, dalje, koncesionarne obrte

V staro domovino potujočine so priporočam, da se zaupno obrnejo na to pisarno.

Odpravite bledico.

Bledica je vedno znamenje kake bolezni. Krvi primanjkuje potrebna množina rdečih krvitvorilnih kroglic, ker ni hrana povsem pripravna. To pomanjkanje krvi dovede do velike izgube moči in energije ter zna postati zelo nevarno, ako se ga pusti brez zdravljenja. Najboljši činitelj in krepitelj krvi je Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, napravljeno iz čistega, izvrstnega rdečega vina iz zdravilnih zelišč velike vrednosti. Rdeče vino vsebuje pomnožuje kri, vendar pa njegovo združenje z temi zelišči še poveča njegovo učinkovanje. V slučaju vsake bolezni, ki ima za znake bledost, zmanjševanje teka, telesno slabost in trajno utrujenost, ima Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino navadno najboljši in najhitreji učinek. Mi ga priporočamo osobito bledim in bolehnim gospem, gospicam in bolnikom, ki so na potu zdravja, ter potrebujejo novo, polno in čisto kri.

V lekarnah Jos. Triner, 1333—1339 S. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Stara navada je zdraviti revmatizem, trganje po udih, neuralgijo, zvinjenje itd. z Dr. Richterjevim "Pain Expeller". Pravi Pain Expeller se dobi tudi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica in se spozna po varstveni znamki s sidrom. Pri kupovanju je treba na to paziti.

FRANK UDOVIČ,

EKSPRESMAN
1643 Blue Island Avenue,
CHICAGO, ILLINOIS

Prevažna pohištvo, premog, drva in drugo. Oglasiite se pri niem.
Oddaljeni rojaki naj pišejo do pisarnico.

Gostilna pri Blažu.

1832 So. Center Ave.,
CHICAGO, ILL.

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah prve vrste.—Unijske smodke in druga različna pijača—prima—ki spada v gostilniško obrt.

MODERNO KEGLJIŠČE!

Blaž Kaltineger.

Vse pritožbe

glede uredništva in upravnishva naj se pošiljajo direkno predsedniku "Jugoslov. del. tisk. družbe" Franku Podlipcu, 604 N. Curtis, Chicago, Ill.

POZOR! POZOR!

JOHN HROVAT,
Hrvatsko-slovenski brivec se priporoča jugoslovanom za mnogobrojen obisk.

Brivnica prvega razreda.

1707 S. Center ave., CHICAGO.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.
Urađuje od 8—11 predpoldne in od 6—9 zvečer.

1842 So. Ashland Ave.
Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

LOUIS RABEL

moderno urejen salun
NA 113 MILWAUKEE AVE., KENOSHA, WIS.
Telefon 1199.

Angleščina

brez učitelja! Slovensko Angleška Slovnica, Tolmač in Angl. Slov. Slovar stane samo \$1.00, in je dobiti pri

V. J. KUBELKA,
538 W. 145th St., New York, N. Y.

Največja zaloga slov. knjig. Pišite po cenik!

Najboljše in najfinejše obleke so po nizki ceni na prodaj pri H. SCHWARTZ,

16—18 N. Halsted St., Chicago

Velika zaloga klobonov, čepic, čevljev, perila in kovčkov. Kdor kupi za pet dolarjev, dobi darilo.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"
Kaj ti koristijo močne mišice, če trpiš na revmatizmu, PAIN-EXPELLER dobro vdrgnjen, ti takoj olajša bolečino in odstrani njih vzroke. Po 25c in 50c v vsah lekarnah. F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., NEW YORK. Pazite na varstveno znamko s sidrom.

JOS. PREZEL,

Slovenska Grocerija,
1932 West 22nd Street,
med Robey in Lincoln ul.
VOZI NA DOM.

ROJAKI v Waukeganu!

Če kočete piti dobre pijače in se zabaviti po domače pojdite k

B. Mahnich-u,

714 Market Street, Waukegan.
Pri njemu je vse najbolje. Kdor ne vrjame, naj se prepriča.

Joseph Kratky,

1645 W. 21st Pl., Chicago, Ill.
Izdelovalec najfinejših cigar vsake vrste. Na debelo in drobno.

Sodrugji! Priporočajte hrvatkim delavcem "Radničko Stržo,"

edini hrvatski socialistični list v Ameriki. Naročnina \$2. na leto. Naslov: 1209 W. 18 Str. Chicago, Ill.

POZOR! SLOVENC! POZOR!

SALOON s modernim kegljiščem

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah in druge ramosvratne pijače ter unijske smodke. Potniki dobre šodne prostiše za nisko ceno.

Postreba točna in izborna.

Vsem Slovencem in drugim Slovanom se toplo priporoča

MARTIN POTOKAR,
1625 So. Centre Ave. Chicago

POZOR!

Podpisani naznanjam rojakom v Chicagi in okolici, da sem odprl novi saloon na 825 Blue Island Ave. Točim dobro pivo, vino in dobro visko. Se priporoča

John Mladič
2236 So. Wood St. Chicago

Leopold Saltiel

ODVETNIK v kazenskih in civilnih zadevah.

Auto Phone 6065. Office Phone Main 3065 Residence Phone Irving 4170

URAD: 27 METROPOLITAN BLOCK

Severozap. ogel Randolph in La Salle ulice

Stanovanje: 1217 Sheridan Road

JOS. BERNARD-U

1903 Blue Island Ave. Telefon Canal 842 CHICAGO

Pri njemu dobiš najboljša kalifornijska in importirana vina.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Imtravniška preiskava brezplačno—plačati je le zdravila, 1924—26 Blue Island Ave., Chicago. Za dne ure: Od 1 do 3 popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago živeči bolniki naj pišejo slovenski

Valentin Potisek

GOSTILNICAR

1237-1st St., La Salle, Ill

Toči vse, gostilni podružjame pijače inu priporoča rojakom za običen obdaj